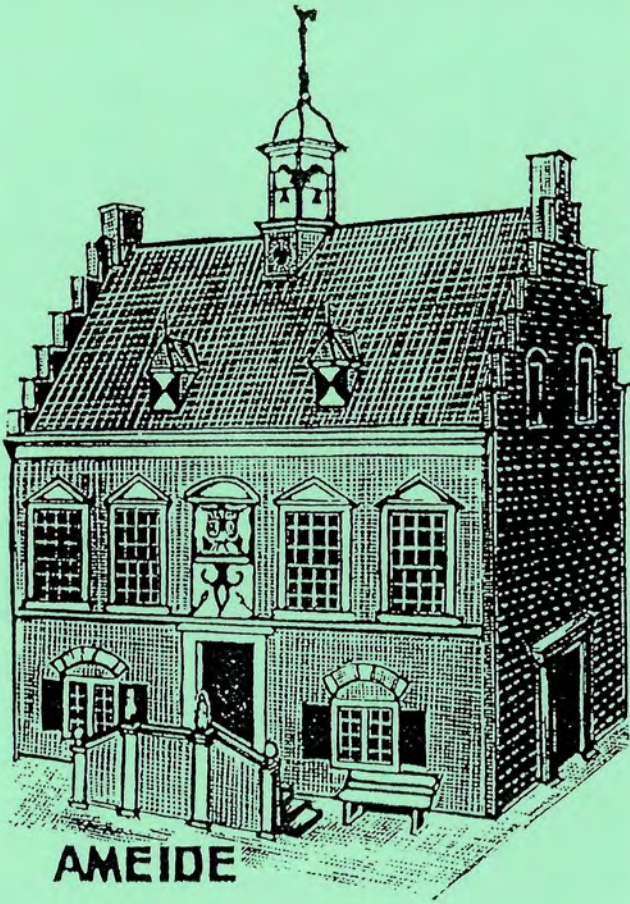

*Historische Vereniging
Ameide en Tienhoven*

NIEUWSBLAD VAN DE HISTORISCHE VERENIGING AMEIDE en TIENHOVEN

De Vereniging is gevestigd in Ameide en heeft haar domicilie in het oude Stadhuis aldaar. Ze is opgericht op 13 december 1989 en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Dordrecht onder nummer 40324336.

BESTUUR:

Voorzitter	G. Streefkerk, Paramasiebaan 11, 4233 EA Ameide, ☎ 601369
Secretaris	P. Will, Hazelaarlaan 21, 4233 HN Ameide, ☎ 602535
2e secretaris	R.G. Smith, Nieuwstraat 1, 4233 EE Ameide, ☎ 602127
Penningmeester	H. de Haan, Hoepmakersstraat 12, 4233 GM Ameide, ☎ 602123
2e penningmeester	J. Stasse, De Bogerd 19, 4233 GN Ameide, ☎ 602488
Alg. adjunct	A.M. den Oudsten, Kerkweg 29, 4235 VT Tienhoven, ☎ 601249
Lid	M. de Bruin, Prinsengracht 63, 4233 EV Ameide, ☎ 601423
Lid	J.D.C. Laroo, Voorstraat 8, 4233 EA Ameide, ☎ 602026
Lid	C. den Oudsten, Hogewaard 12, 4235 VS Tienhoven, ☎ 601966

CORRESPONDENTIEADRES

P. Will

EXCURSIES

A.M. den Oudsten

REDACTIEADRES KWARTAALEBLAD

J.D.C. Laroo

LEDENADMINISTRATIE

J. Stasse

CONTRIBUTIE

Deze bedraagt fl 25,- per jaar, over te maken op bankrekening nummer 301952248 van de Rabobank te Ameide t.n.v. de penningmeester van de vereniging.

INHOUD:

Inhoudsopgave + voorwoord

In memoriam

Verslag uitstapje naar IJsselstein

Plaat en Prent van Peet van Toor

Het veer van Tienhoven (2)

Nieuwe leden

Uitnodiging uitstapje naar Delft

Schoonhovensche Courant

W.F. Hermans over Nico Jesse

Verslag 'Historische Vereniging Zederik' i.o.

Voorwoord

Dit is het tweede nummer van 1997 van het Nieuwsblad van uw Historische Vereniging. Naast de gebruikelijke rubrieken gaan we dit in nummer uitgebreid in op de verleden brandweertentoonstelling en de gehouden excursie naar IJsselstein. Ook vindt u hierin het tweede deel van de verhandeling van ons lid, de heer Veerman, over het pontveer te Tienhoven.

Tenslotte vindt u achterin een verslag van de vergadering van 24 april 1997 betreffende de oprichting van één historische vereniging voor heel Zederik, waarin o.a. het standpunt van ons bestuur is verwoord.

De redactie.

Een 'IN MEMORIAM' in meervoud

Op 8 maart 1997 is een bijzonder mens overleden, de heer J. DE HAAN. maar door een ieder in onze gemeente meester de Haan genoemd. Een meester op vele wapenen, hoewel dat laatste woord hem niet zo lag. Veeleer was deze wapenbroeder een vrede-stichter, waar dat maar mogelijk was, omdat zijn hart en hoofd twee communicerende vaten waren. Als meester en later als bovenmeester heeft hij een centrale plaats in het sociale en culturele leven van Ameide ingenomen. Zo was hij verbonden aan een reeks van verenigingen, ook de onze, en niet te vergeten het mede-beheer van de plaatselijke Hervormde kerk. In zijn kwaliteit van oud-president-kerkmeester heeft hij als een der eersten voor ons een onvergetelijke avond verzorgd. Op 24 april 1990 gunde hij ons een blik - en wat voor één - in de Termeise kerkgeschiedenis, materieel en geestelijk. Met medewerking van Drs. Diebels, de man die het Zederiks archief aan het ordenen was, heeft hij ons getoond een stel stukken, al of niet in modern Nederlands vertaald, en foto's o.a. van het gebrandschilderde raam, dat zijn speciale liefde had. Een heel pakket kregen de aanwezigen mee naar huis, echt de meester met de boodschap om dat thuis nog's goed ter harte te nemen!

Bij onze brandtentoonstelling werd zijn naam herhaalde malen genoemd. Zijn liefde tot zijn kerk ging zo ver dat hij met gevaar van eigen leven nog getracht heeft waardevolle zaken uit het in lichter laaie staande kerkgebouw te redden. Een neerstortende goot velde hem en een hersenschudding was het gevolg.

Wij wensen de nabestaanden, inzonderheid zoon Henk, onze penningmeester, en zijn gezin sterkte toe dit verlies te verwerken.

Een tweede verlies heel onverwacht trof onze voorzitter Gerrit Streefkerk. Op zaterdag 7 juni zijn we nog met hem op stap geweest en hebben IJsselstein monumentaal gedaan en dan dit. In de nacht van zondag op maandag 9 juni kwam een einde aan het leven van zijn vrouw NEL STREEFKERK-ALBLAS.

Zij was bijna 78 jaar oud en eveneens een bijzonder mens, die met haar rijke gaven van hoofd, hart en handen een opvallende plaats heeft ingenomen in onze gemeenschap. Uiteraard het meest in het bestaan van onze voorzitter, wiens onstuitbare energie en spontaneïteit weleens door haar een beetje betuigd moest worden, zo wisten wij.

En dan haar tuin, haar lust en leven en trots, een park gelijk. Zij heeft die bewerkt tot het moment dat haar gezichtsvermogen te zwak werd om dit werk te doen, maar moedig wist ze zich aan te passen aan de omstandigheden.

Veel betekend had onze voorzitter op de kaart laten drukken : mijn levenskameraad. Voor Gerrit, die nu alleen achterblijft, zal het stil worden in de Paramasiebaan.

Een bestuursdelegatie, aanwezig bij de crematie op 12 juni in Nieuwegein, heeft reeds blijk gegeven van zorg en medeleven. Toch meent het Bestuur er goed aan te doen - en tevens namens alle leden - jou bij dezen nog eens openlijk medeleven te betuigen en je heel veel sterkte toe te wensen dit zo grote verlies te dragen en te verwerken.

HET BESTUUR

EEN OUDE KENNIS: IJSSELSTEIN

"Het was een brandend heete vrijdagachtermiddag in zekere Hollandsche stad; zoo brandend, dat de mosschen op het dak gaapten, 't welk, op gezag der Hollandsche manier van spreken, de grootste hitte is, die men zich voor kan stellen. De zon scheen vinnig in de straten en glinsterde op de van droogte poeierig geworden keien."

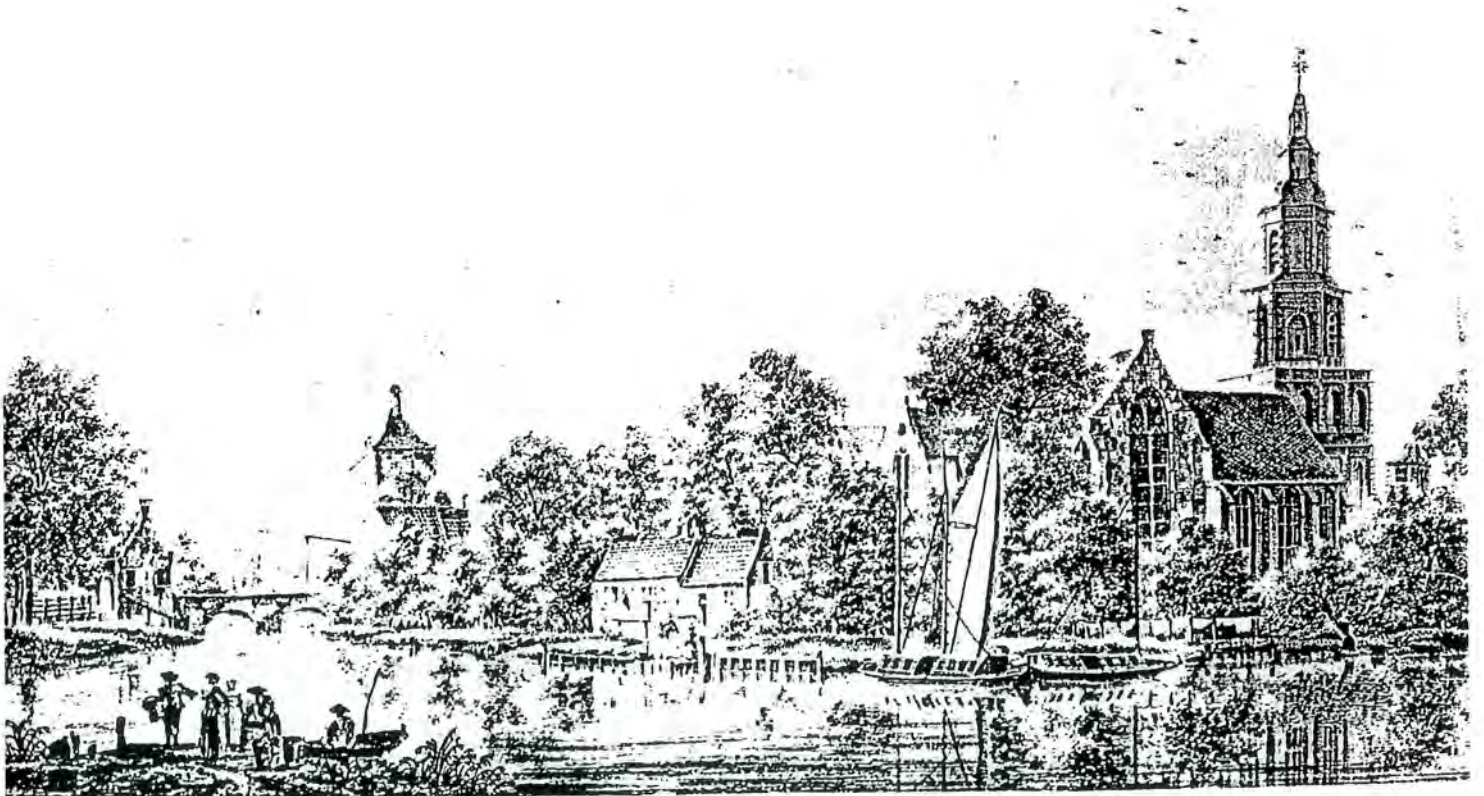
Mag ik even wegkruipen achter dit citaat, dat ik mooi gebruiken kan om iets te verhalen over het bezoek dat we als excursieïsten aan IJsselstein brachten op 7 juni. Leentjebuurt heb ik gespeeld bij de CAMERA OBSCURA van Hildebrand, die in zijn schets EEN OUDE KENNIS zijn verhaal in drieën verdeelt:

Hoe warm het was, en hoe ver.

Hoe aardig het was.

Hoe voortreffelijk zij was.

Dat doe ik ook, wel moet u, lieve lezer, in het cursieve stukje van de vrijdag een zaterdag maken en hoewel IJsselstein grenst aan Holland, ligt het toch op Utrechts grondgebied, en dat hebben ze geweten, die grensbewoners, zo hoorden we van de gidsen die ons voerden in en om de veste. Voor het overige past het aardig bij de situatie van die zevende juni; niet dat de bestrating verpoeierde, maar iets van een zandstorm hebben we wel ervaren.

Gezicht op de stad met de kerk en de IJsselpoort, 1763.

HOE WARM HET WAS EN HOE VER... Om goed klokke één uur vertrokken we met z'n elven op de fiets vanaf 'Het Spant' naar het voetveer om aan de etappe Jaarsveld - Zenderstad te beginnen. Binnendoor reden we; toch verder dan we dachten, kwamen we puffend aan, waar we de acht niet-fietsers aantreffen. Aldaar werden wij ontvangen door vertegenwoordigers van de Historische kring ter plekke. Na in hun honk genoten te hebben van de koffie met apenluiers volgde voor ons negentien, nu in de samenstelling 11 mannelijke + 8 vrouwelijke deelnemers, de rondleiding. Allereerst hielden we halt bij de Waag en bewonderden het voormalige Cisterciënser kloostercomplex 'De Marienberg', en het op een steenworp afstand gelegen Stadhuis van 1560, dat veel weg heeft van het onze (1644), maar wel groter. Vervolgens dwaalden we langs wal en gracht, zagen van verre de restanten van het oude kasteel Ysselsteyn (stein = steen = burcht). Ons werd verteld dat Gijsbrecht van Amstel, een neef van de roemruchte, in 1279 dit gebied in leenhanden kreeg. Hij mocht zich voortaan G. van Ysselsteyn noemen en nam vanuit het dan al bestaande kasteel de opbouw van de stede krachtig ter hand. Eén zo'n gebouw was de St. Nicolaaskerk, op last van hem in 1307 begonnen en in 1310 ingewijd. Even later schuifelden we door dit majestueuze bouwwerk en bewonderden onder meer de twee fraaie grafmonumenten, o.a. van genoemde doorluchtige heer en zijn gemalin, een kijk meer dan waard. Buiten hadden we reeds les gehad in exterieurkunde: de toren is van Italiaanse makelij, de bouwmeester was ene Pasqualini, en daarmee het eerste voorbeeld van Hoog-Renaissance bouwstijl in ons land, terwijl de spits nog herinnert aan de relatie met Amstelredam; het heeft namelijk de vorm van de hoofdstedelijke keizerskroon. De torenbouw kwam pas gereed in 1535, ruim nadat de kerk in protestantse -kerkhervormende handen was overgegaan, terwijl die spits pas over stad en land waakt sinds 1928. Kerk en toren zijn als zovele andere niet voor rampen gespaard gebleven; voordien, en wel in 1911, is het godshuis volledig in de as gelegd door overspringende vonken van een in brand geraakt belendend pand. De beschouwing van kerk en toren ten einde deden we de IJsselpoort aan, verbinding met en obstakel voor het Stichtse bisdom, al naar de pluimen woeien. Oei, over wind gesproken; we zouden zuidwaarts afbuigen om verder te ronden, maar op het plein voor het museum zagen we de bui hangen. Nou ja, hangen, in vliegende vaart naderden inktzwarte wolken en de hoos naderde pijlsnel, voorafgegaan door verstuivend zand. Ons ommetje werd omgebogen: we stormden letterlijk het museum in, wreven onze ogen uit, vanwege dat zand en van wat daar te zien was, terwijl het buiten goot. Wat een rijke collectie van bodemvondsten tot afbeeldingen en opstallen, die van de hoepmakers tot die der eerste Hernhutters in ons land toe, en wat niet al, was daar te bewonderen. Strikt genomen geldt van deze variatie en van dit ons alternatief ten volle:

HOE AARDIG HET WAS...

Wat zijn musea toch op gelukkige wijze rijke schatbewaarders en boedelbeschrijvers van voorbije cultuurperioden. Zou Zedelik ook eens... Om een beetje jaloers op te worden!

Tussen de druppels door en op een holletje de binnenbocht nemend - de andere kerk, de nieuwe St. Nicolaasbasiliek hebben we maar links laten liggen - hebben we onze toevlucht gezocht in de uitspanning 'Ridder St. Joris' tot de lucht opklaarde.

De Stad Ysselstein, van den hoogen biezen Dijk te zien (1744). Kopergravure naar J. de Beijer door H. Spilman.

Dan gaat Al den Oudsten de terugtocht blazen en het reiscomité stelt voor ter afwisseling een andere route te rijden. Hadden we dat wel moeten doen? Het peloton draaide net de Klapweg op richting Lekdijk of daar kregen twee van ons een platte voorband. Goede raad was duur, geen plakspullen, wel een fietspompje. En Cor den Oudsten maar pompen en dan rijden, rijden. De lucht werd steeds blauwer, de rijders benauwder, de zon brak door, maar die twee banden hielden steeds minder lucht. De opstelling werd gewijzigd: twee achterop en de onbereden fietsen door anderen aan de hand genomen. Het bleef tobben, maar onze voorzitter, spontaan als altijd, wist raad: hij hield een achteropkomende auto aan en de duo-zitsters belandden op de achterbank en werden keurig bij Salmsteke afgezet. Zo kon de troep weer vereend overvaren, waarna ieder zijns weegs ging.

Keren we nog even terug naar de kop van dit stukje, naar die oude kennis. Wist u dat u bij die genoemde apenluiers niet moet denken aan de pampers van nu, maar aan een droef doch dom Overkants kras stukje. Het verhaal gaat dat ooit de mare rondging: "Hebbie 't al gehoord: Kees is dood?". Even later luidde de kerkklok. Wat was het geval: het gerucht kwam van 'De Rijpickerwaard', een hof-stede waarop een knecht diende die Kees heette. En laat nou die IJsselsteinse heer ook een aap hebben van die naam en die had het leven gelaten! Vandaar.

Een oude kennis, een vergeten stedeke: ja, dat was IJsselstein voor velen. En toch, wanneer je onder deskundige leiding zo'n ommegang maakt, al is 't maar half rond, dan hoor en zie je dingen die je nimmer zijn opgevallen. Tel de plussen en minnen der ervaringen van deze middag op en de som luidt:

HOE VOORTREFFELIJK ZIJ WAS...

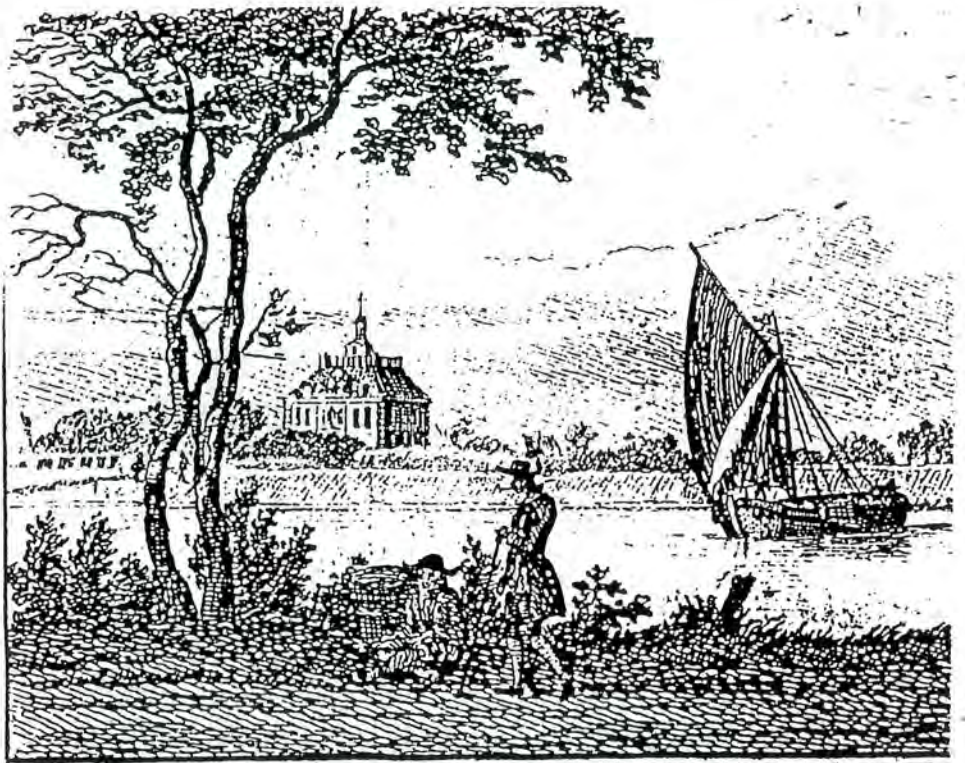

OUDE PRENTEN EN KAARTEN VAN AMEIDE EN TIENHOVEN (11)

Een prent en een plattegrond van Herlaer, daar blijft het ditmaal bij. De eerste geeft weer hoe het Lustslot 'HERLAER' te zien was vanaf de oeverkant van de rivier. Dit is van de beschikbare prenten de beste. De tweede betreft een plattegrond uit dezelfde tijd (midden 18-e eeuw).

Indrukwekkend was het Huis, gelegen aan de rivier. De dijk was beduidend lager. Fraai is de balustrade rondom de dakrand. Men kan zich het uitzicht voorstellen vanuit de ramen op de tweede verdieping. Het torentje was reeds van verre te zien.

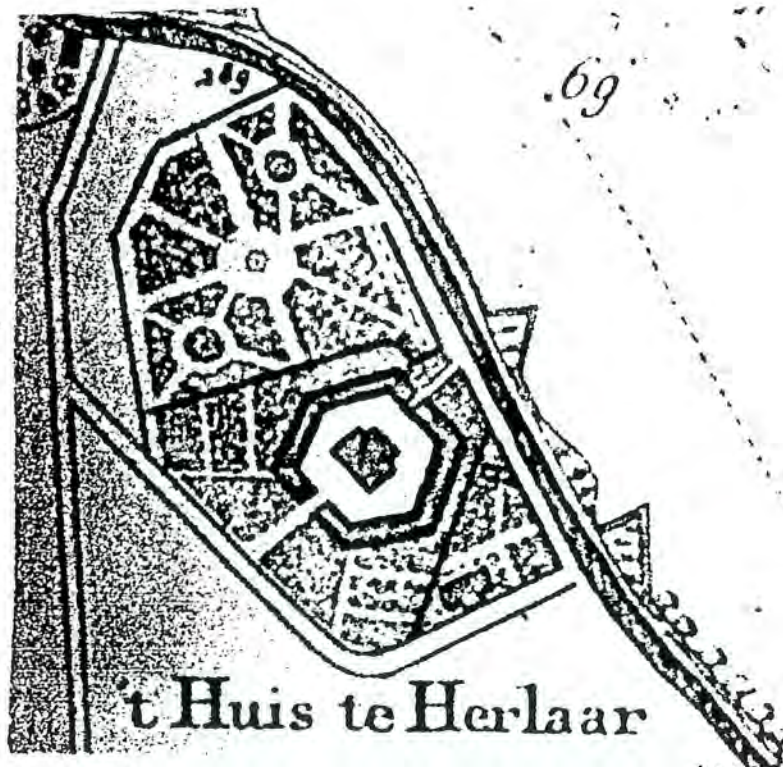
Herlaer was mooi en het landschap er omheen eveneens.

T. B. d.

Het Huis te HERLAER

Ook de plattegrond oogt aangenaam. Het huis binnen een dubbele gracht, het stervormig aangelegde park en het lanenpatroon. Men herkent het 'Oude -' en het 'Nieuwe Slot', de Eiken- en de Beukenlaan. De Kastanjelaan ligt in het park verscholen. Zelfs het 'Galgenlaantje' ontbreekt niet. In de rivier ziet men de voorlopers van de latere kribben. In een volgende aflevering hoop ik door te gaan op 't Huis te Herlaer', het gebouw zelf, de tuinen, de bijgebouwen en de hekken.

t Huis te Herlaer

DE LEK VOOR TIENHOVEN

In April 1582 is door die van de Alblasserweert ende Vianen bezwaar aangetekend tegen de "Cribbinge die tot Jaersvelt tegenover Thienhoven in de Leck leijt" en die men "metter stercken handt willen afbreecken soo verre daerinne nijt datelijck versien in wordt" . Dit blijkt uit een 22 April 1582 gedateerd extract uit de Resoluties van de H. Mog. Heeren staten 's Lands van Utrecht.

De Weled. Heeren Gecommitteerden van de Dijkgraeff ende Heemraden van de Lopickerweert Belangende dat die van de Alblasserweert ende Vianen die Cribbinge die tot Jaersvelt tegens over Thienhoven in de Leck leijt metter stercken handt willen afbreecken zoo verre daerinne nijt datelijck versien in wordt, is gestelt in handen van den Advocaet Thin omme met den Heere van Braeckel, Schout Zuijlen ende Aelbert Foeck daer op middelen van antwoord te concipieren zoo aen Palsgravinne als aen de Dijkgraeff van Alblasserweert.

De Lopikerwaard laat er geen gras over groeien om daar iets aan te doen zoals blijkt uit een Extract van 1582 waarin "die van Vianen Dortsche ende Alblasserweert Seeckere caertgen exhibeerden abuselijck gemaect " . Bevoegde heren gingen op 8 Mei 1582 op 't nieuwe hoofd kijken en opmeten en anoteren "daervan Jan Cornelis van Barck een caertgen gemaect heeft".

Extract

Item alsoo op den eersten maj voorschreven die van Vijanen Dortsche ende Alblasserweert, seekere caertgen exhibeerden abuselijck gemaect, sijn Meester Floris Thin, die Drost van IJselsteijn Jan Gijsbertsz Cock, Jan Cornelisz van Barck sijnde adioint ende Anthonis Ottentsz Dijkmeester met drie heemraden, alse Straetmans, Ghijsbert Anthonissz, Adriaen Cornelisz, Lambert Hermansz Dijkmeester, Secretaris, ende boode den VIII maj 1582 opt nieuwe hoofd ende die diepte wijtte ende lengte gemeeten ende die situatie geannoteerd, daervan Jan Cornelisz van Barck voorsz. een caertgen gemaect heeft. Oock hebben de voorsz. Meester Floris Thin die drosst van IJselsteijn ende heemraden geweest op de hoofden voor de middelweerden tegens die corte weerden neffens Cappel over geleijt, die hem daervan geïnformeert wijtte diepte ende lengte gemeten hebben betaelt de vsz. Barck voor sijn besoignis opt vsz. nieuwe hoofd gedaen somme van [...].

Op het hiervoorgaande fragment van de kaart van circa 1582-1583 aangetroffen in het archief van het Hoogheemraadschap van de Alblasserwaard te Gorinchem ligt de kerk van Tienhoven al in de omarming van de Lekdijk. Ervoor ligt nog een tamelijk brede uiterwaard. Het slot Herlaar aangegeven met de oude naam Termeij, is uitgebeeld op een wijze, die enigszins doet denken aan een afbeelding van de ruïne van dat slot uit het boek van Mr. P. van der Schelling, in 1747 geschreven ter ere van het 25-jarig huwelijk van zijn vriend Arnoud van Leers, toenmalig heer van Ameide, zoals weergegeven door de heer G.B. Pellikaan in Nederlandse Historiën.

THE NOVEN

TERMSIJ

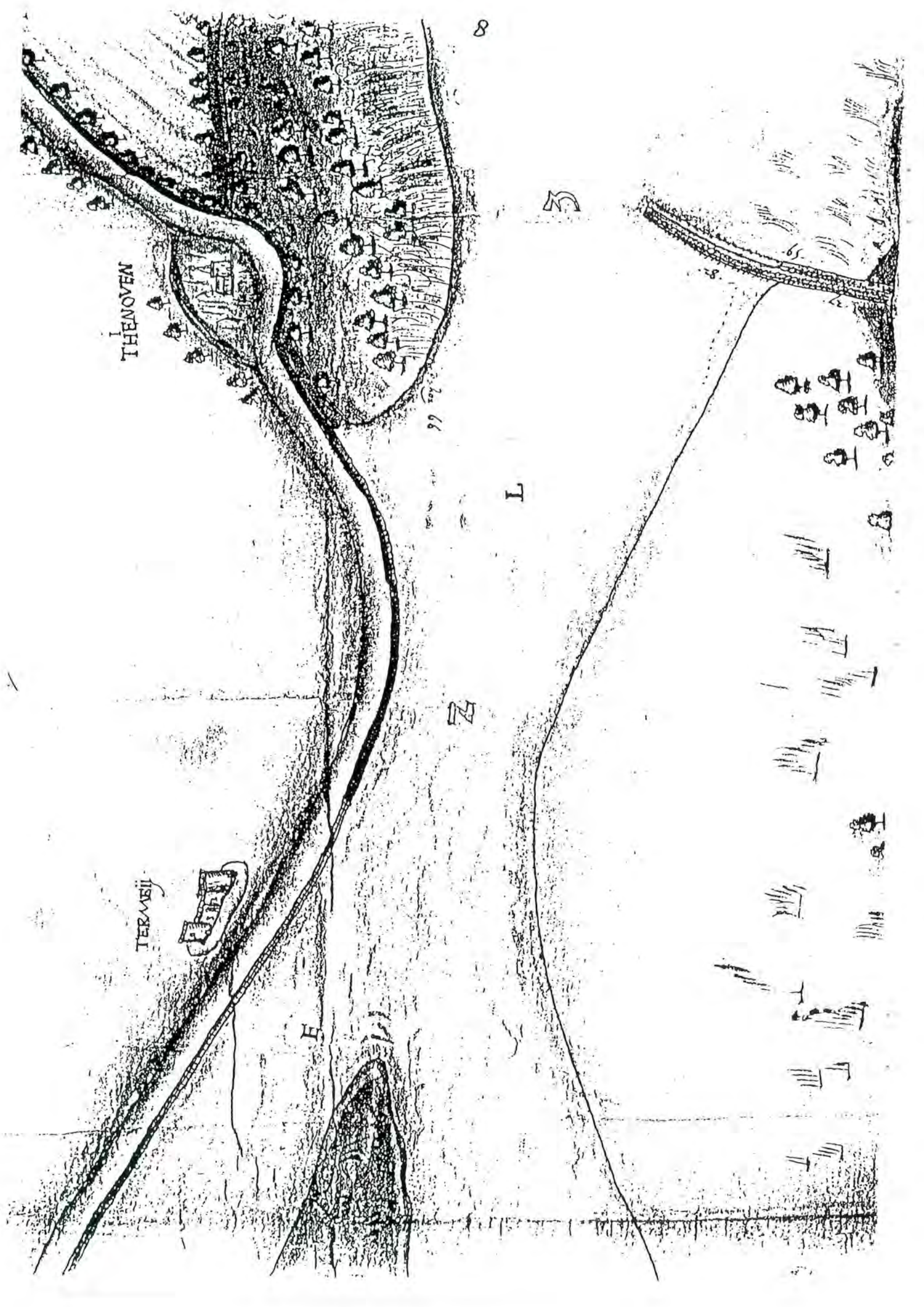
8

M

L

Z

F

Of dit kaartje het "abuselijck gemaecte" is, vervaardigd door een onbekend persoon zoals door het archief wordt vermeld, en wat ook het verbeterde kaartje van van Barck, laten we hier in het midden.

Belangen van de ingelanden van de Alblasserwaard en die van de Lopikerwaard waren daarbij in het geding, door het stroomgeweld van de Lek veroorzaakt. Dijkgraven en Hoogheemraden aan beide zijden verdedigden die belangen. Om bij eventuele escalatie van conflicten rugdekking te hebben lichtten zij de Staten van Holland en de Staten van Utrecht zo nodig in. De heren van Brederode hadden daarnaast ook nog hun eigen belangen. Zij beschikten ook nog over buitendijkse gronden die konden aanwassen of in de stroom verdwijnen.

Ter illustratie hiervan diene dat ook dezelfde heren uit het hiervoor genoemde tweede Extract geweest zijn op de hoofden voor de middelweerden "tegens die corte weerden neffens Cappel over geleijt"

Ook daar werden vele jaren na 1582 nog stevige woorden over gesproken zoals bijvoorbeeld in 1645 toen de Drossaard van Vianen, vergezeld van de heer Alewijn, Raad en Rentmeester van de Heer van Brederode de arbeiders die op de hoofden voor de Schoordijk voor Lopikerkapel aan het werk waren toeblofte:

"Zoo gij niet wilt ophouden, zal ik op u schieten, dat armen en beenen er af zullen stuiven; ik geef om geen man vijf zes; wij zullen u naar Vianen brengen en u den kop af doen bruijen. Daarom houd op en schei uit met werken, want gij zoudt wel maken dat wij aan onze zijde ook schoordijk zouden krijgen".

(Notulen van 23 en 24 October 1645. Dijksarschief Jaarsveld).

Wellicht was men ook geirriteerd door de gebeurtenissen bij het hoofd tegenover Tienhoven in de jaren 1634-1635, waarover we nog verder komen te spreken. Doch eerst een verduidelijking van het standpunt van de Brederodes.

DE VERONDERSTELDE RECHTEN VAN DE HEREN VAN BREDERODE INZAKE LEKDIIKEN

De heren van Brederode als Heren van Vianen, en ook als Vrijheren van Lexmond en Ameide eisten op grond van aloude rechten de jurisdictie over de Lek en de Lekdijken. Een ander komt duidelijk naar voren uit de deductie van februari 1647 van Johan Wolfert, graaf van Brederode, waarin hij onder meer stelt:

Vastelijck vertrouwende dat haer Groot mo. de heeren Staten van Holland meeninge niet en sal wesen, ons ende onse nacomelingen in ons goet hebbende recht te vercorten, maer veeleer ons daervan te sullen laten jouisseren ende genieten het volcomen effect,

Oock insicht nemende op de goede diensten die de Heren van Brederode ten dienste des landts int begin van de oorlogen met groote verminderinge van haere patrimoniale goederen ende perijckel haers levens hebben gedaen,

Achtende gantsch inpertinent het voorstel van den Dijkgraeff ende Heemraden van de Lopikerwaard van dat sij in de reviere van de Lecke souden mogen uijtsteecken ende leggen, hooffden, cribbingen ofte andere wercken, sonder consent van den Heere van Vianen,

Want daer tegens dient dat de gerechticheijt van ons als Vrijheer van Vianen,

Ameijde streckt tot ses voeten lengte op den dijck onder Jaersvelt aen de Noortsijde van de reviere, ende dat de huysen staende bovenop de buijtsijde van denselven dijck behooren onder de Heerlickheit van Lexmond ende alsulcx onder 't landt van Vianen ende aldaer contribuieren,

Dat wij ende onse voorsaten van allen ouden tijden hebben gesustineert ende gemainteneert dat in de reviere van de Lecke (soo verre Vianen ende Ameijde mitsgaders de jurisdictie van ons strekkende is) geen uijtsteeckende hoofden ofte wercken gemaect en mogen werden sonder onse weten ende consent,

Gelijcx oock 't anderen tijden Dijckgraeff ende Heemraden daer toe van den Heere van Vianen speciaal consent hebben versocht ende vercregen,

Ende in seecker teijken van superioriteijt ende eigendom van de voorz. reviere, soo competeert den Heere van Vianen aldaer de visscherije in de Lecke, soo verre onse jurisdictie gaet.

Daer beneffens den Heere van Vianen oock sijn competerende alle de veeren in deselve reviere van Hagesteijn off tot aen d'Langrack toe.

Waeromme oock alle uijtterwaerden voor Jaersvelt gelegen haere verpondingen ende ongelden betalen aen die van Lexmond ende Ameijde.

Uit een document, getekend te Detmold in 1711, waarin vele rechten en inkomsten van de Heren van Vianen worden vermeld, vullen we het bovenstaande nog aan:

"Nog heeft Hij te Tienhoven een Pontveer over de selve rivier, dat met de andere veeren van overvaerte in pagtis, sedert vele jaeren f 319 's jaers rendeert".

In 1634, 1635 ging het nog over dezelfde hoofden in de Lek gestoken als in 1582, 1583 waarover we eerder hierboven schreven. Zo lezen we hoe in Oktober 1634 de Heren van de Lopikerwaard en de Heer van Brederode met de gecommiteerden per schuit de zaken in ogenschouw gingen nemen. Allereerst bij de Middelwaard beneden Vianen tegenover Lopikerkapel. Intussen was Brederode met de gecommiteerden doorgevaren en er was mist op komen zetten zodat men het kistwerk uitgestoken aan het benedeneinde van de Middelwaard niet goed meer kon vaststellen. Ook de Heren van de Lopikerwaard voeren verder. De schuiten vonden elkaar terug aan het hoofd beneden de kerk van Tienhoven. Daarover ging de inspectie voornamelijk.

Nadat de argumenten waren uitgewisseld, stemde men toe het werk aan het hoofd stil te leggen tot 15 November en dan verder te confereren. Daarop staken de gecommiteerden met de Heer van Erederode over naar Tienhoven om gezamenlijk een maaltijd te houden.

In de winter daarop begon het sterk te vriezen. Er ontstond een ijssdam tegen het hoofd tegenover de Tienhovense kerk waarachter het water van de Lek hoog opliep met gevaar voor overstroming en dijkbreuk.

De volgende verklaring afgelegd voor schout en schepenen van Ameide heeft dan ook gediend in de uitwisseling van argumenten over de kwestie van het genoemde hoofd, reden waarom wij nu even een kijkje kunnen nemen op wat er vlak voor de veerstoep van het Tienhovense veer zo al gebeurde in die winter van 1635. Bastiaen Melchiorz Poos en Jan Jansz Hack, vissers "van de reviere der Lecke" hebben

zo ook ons hun verslag gedaan. Hoort toe!

Compareerden voor Schout ende Schepenen binnen Ameijde onder genomineert Bastiaen Melchiorz Poos ende Jan Jansz Hack vischers van de reviere der Lecke onder Ameijde ende Thienhoven; Ende verclaerden ten gerechtelicken versoucke Erst Poos hoe dat hij deposant in den voorleden maent februarij 1635 in den ijsganck ende groten waternoot gesien heeft dat het ijs gecroden is uitte reviere van de Lecke tegens het grote lange hooft gelegen beneden het Thienovense veer bij den Lopickerweerd t aen de noortsijde van de revier van de Lecke dus leggen dat die baere scholle van het ijs, vermits de lengte van 't voorsz. hooft eenen ijssdamme heeft veroorsaect, verclarende hij deposant dat hij beneden het vsz. hooft en de ijssdam met het drijffnet gevischt heeft ende dat den selven ijssdam noch wel drie dagen daeren 't eynden heeft blijven sitten, daer door het water gestut is geworden, sulcx dat haere vsz. drijffnet qualicken uitdrijven conde beneden den ijssdam, daer anders sterck stroom is gaende, soo dat hij getuige gesien heeft dat het water beneden den voorsz. ijssdam wel ontrent drie voeten lager was als het was boven den selven ijssdam, all 't welck Jan Jansz Hack voorsz. dienstknecht ende **veerschipper van het Thienhovense veer** out ontrent vier en twyntich jaeren mede verclaert waerachtich te sijn gelijk hier vorens bij Bastiaen Melchiorz Poos verclaert is, wtgesondert dat het water boven den selven ijssdam veel hoger was als daerbeneden maer niet perfect wetende hoeveel voeten.

Wijders verclaerden d' vsz. Bastiaen Melchiorz Poos dat hij in tijden als den voorsz. dam tegens 't vsz. hooft was sittende met de schuijt over gevoert heeft gehad Meester Jan Lemmers /l Cirurghijn tot Ameijde dewelcke een patient te verbiinden hadde onder Jaersveit ontrent het Thienhovense veer gecomen is bij enige van de meeste gelanden van de Lopickerweerd t, daer mede bij was Cornelis Hendricksz Ambachtsheer wonende in Kabouwen, welcke geerffdes onder de anderen murmurende ofte disconcierende van t selvige hooft te leggen, dat haer in soo groten pericul immers haere landen stelden van inundatie, vermits den ijssdam vsz. oplopen van het water de voorsz. reviere, soo da t si j onder den anderen wensten, dat het voorsz. hooft soude liggen in de baere stede seggende daer beneffens dat het alles den Secretaris der Lopickerweerd t sijn schult was, ten eijnde 't selve hooft soo geleijt worden.

Allen 't welcken hij deposanten verclaert hebben waerachtich te sijn bij solemnelen eede haer als naer behooren offgenomen. Actum voor Sebastiaen Aertsz Pinsen Schoudt Gijsbert van Eyndoven ende Peter Dircksz Borgemeester en de Schepenen binnen de Stede Ameijde die deses ongt hebben op den XIII marty 1635 ende was onderteykent Bastiaen Aertsz Pijnsen Gijsbert van Eyndoven Peter Dircksz in kennisse van mij Secretaris ende was ongt J. de Bruijn.

Onder stont naer gedane collatie accordeert
bij mij Secretaris tot Vianen ende ongt
J. Van Zijl.

Deze tekst werpt verrassenderwijs ook nog enig licht op datgene gesteld in het september 1996 nummer van dit blad. Daar vinden we:

Adriaen Cornelisz Veerman koopt in 1656 een huis te Ameide waarvan een gedeelte gefinancierd wordt met geld verkregen door een schuldbekentenis waarin hij verklaart "voor hem ende sijnen erven wel ende deuchdelijck sculdich te wesen aen Sebastiaen Melgers Poos tot Vianen, weduwnaer van Annegen Adriaens (een tante van onze Adriaen?) ende desselver kinderen ende kindtkinderen in haer ouders plaetse aen deselve verweckt te samen de somma van vierhondert en tnegentig gul.

Navraag destijds in Vianen of men iets wist van deze Melgers Poos tot Vianen leverde niets op. En nu blijkt dat hij in 1635 bij wijze van spreken vlak voor de veerstoep van Tienhoven aan het vissen was, zodat we toch wel zeker mogen aannemen dat Cornelis Adriaensz en zijn zoon Adriaen Cornelisz hem goed gekend zullen hebben en zijn vis gegeten zullen hebben, misschien wel gebakken door Annegen Adriaens, zo vragen wij ons af, de zuster van Cornelis.

Daar heeft Sebastiaen wellicht zijn vrouw leren kennen. Zij was kennelijk voor of in 1656 overleden en Sebastiaen, die als visser goed verdiende, heeft zijn neef Adriaen Cornelisz met bovenvermelde lening in 1656, die in drie jaar moest worden afgelost, geholpen.

J.P. Veerman

Nieuwe leden van onze vereniging

per 1 mei '97

- N. van der Ham	Zouwendijk 12	4233 CJ Ameide
- C.J. Versluis	Boezemweg 13	4128 LT Lexmond

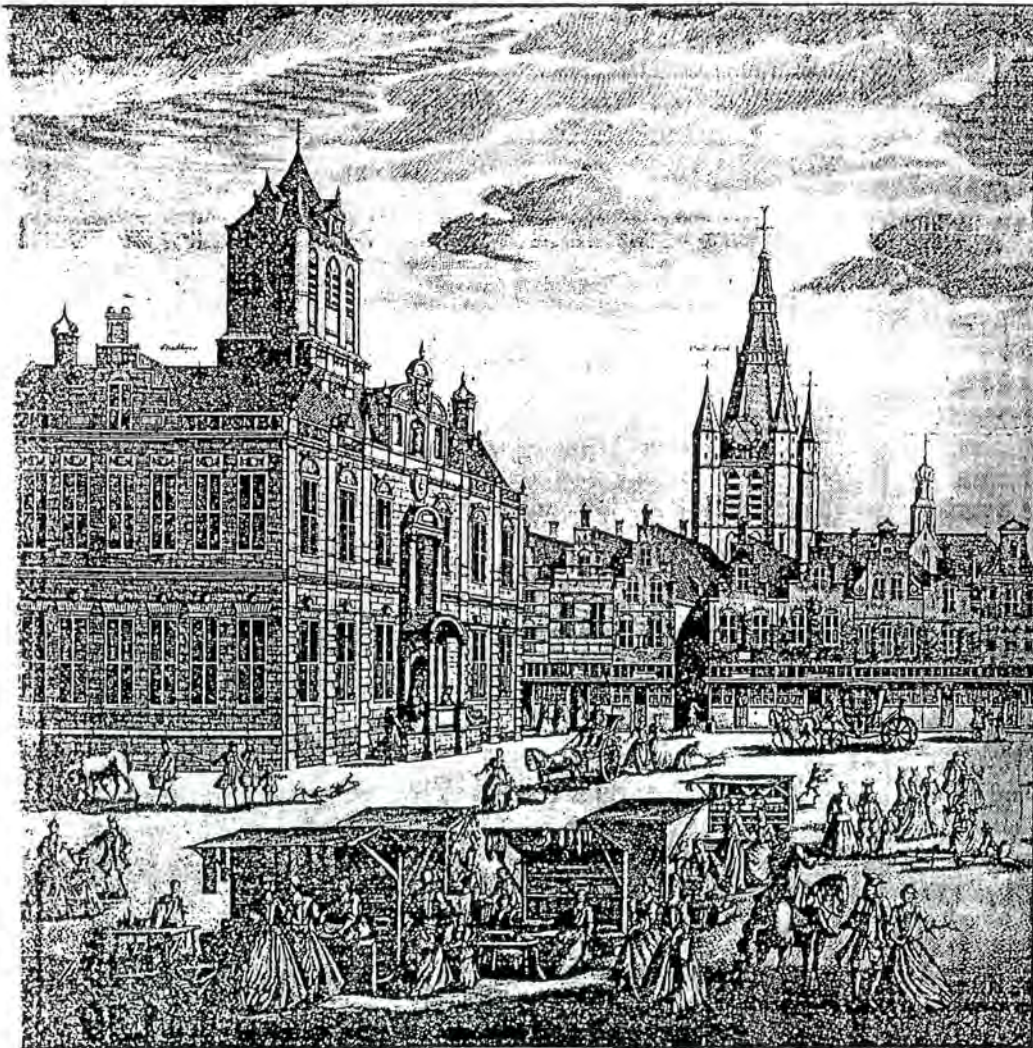
per 1 juni 1997

- C. van der Grijn	Aaksterveld 1	4233 GB Ameide
- J. van Oort	Kerkweg 19	4233 VT Tienhoven

EEN DAG NAAR DELFT

Onze excursie-man(ager) A.M. den Oudsten is aan het voorbereiden een dagtocht naar de Oranjestad Delft. Deze zal op ^{donderdag} zaterdag 20 september 1997 gehouden worden. Het wordt vast een boeiend bezoek aan een stad boordevol sfeer en historie; uiteraard staan reeds twee gebouwen, namelijk een bezoek aan de Nieuwe kerk en de Prinsenhof, op het programma. Over de verdere invulling wordt nog druk overlegd. Al wel heeft onze Vereniging besloten de contactpersonen en eventuele aspirantleden van het Overkoepelend Orgaan der Historische Verenigingen Zederik i.o. mede uit te nodigen. Een stencil met aanvullende gegevens en opgave-mogelijkheid volgt na de vakantie, maar wie oren heeft naar dit plan, notere alvast de datum.

WAT WE ONTVINGEN

Van de familie Vuurens- van Bruggen, Doelakkerweg 13 ontvingen we een stel boeken: een gedenkboekje over koningin Wilhelmina (1938), een serie pockets over Wereldoorlog 1 en een boekwerk over de zeevaart in vroeger eeuwen. Hartelijk dank hiervoor.

Rubriek: Schoonhovensche Courant

Nieuws- en Advertentieblad voor Zuid-Holland en Utrecht
S. en W.N. van Nooten te SCHOONHOVEN
Uitgevers

Hieronder volgt weer eens een bloemlezing van de berichten zoals die 100 jaar geleden in de Schoonhovensche Courant over Ameide en Tienhoven verschenen.

Het zijn deze keer de berichten over de maanden januari t/m 14 juni 1897. Deze zijn door mij (a m den oudsten) opgezocht in het archief van de Krimpenerwaard en later gecopieerd in de Bibliotheek van Schoonhoven.

Nog een enkel bericht van eind 1896
zowel voor Ameide als Tienhoven
over de lotelingen voor de militie

Eén man uit Tienhoven, wie zou dat
geweest kunnen zijn?

De commissie voor de feestgaven is
weer actie aan het eind van het jaar
om de nieuwjaarslopen tegen te gaan.

Zo te zien een nuttige en noodzakelijke
activiteit.

De voorganger van Vrouw "Fortuna" ?

*Ameide, 28 Dec. In de eerste zitting van den militieraad zijn van de 12 lotelingen, lichte 1897, uit deze gemeente nos. 2, 5, 6, 9 en 11 vrijgesteld wegens broederdienst of als eenige wettige zoon en no. 3 wegens gebreken, zoodat de nos. 1, 4, 7, 8, 10 en 12 tot den dienst zijn aangewezen. Door deze gemeente moeten worden geleverd 3 manschappen.

*Tienhoven, 28 Dec. Van de 6 lotelingen uit deze gemeente voor de lichte 1897 zijn in de eerste zitting van den militieraad vrijgesteld no. 1 wegens eigen vrijwilligen dienst en no. 6 op grond van broederdienst; no. 2 tot en met 5 zijn alzoo tot den dienst aangewezen. Het aandeel dezer gemeente in de lichte is 1 man.

Ameide, 29 Dec. Evenals vorige jaren zal aan de behoeftige ingezetenen dezer gemeente op den a. s. Nieuwjaarsdag weder eene feestgave worden uitgereikt. Deze feestgave heeft de strekking om het zoo lastige nieuwjaarwenschen aan de huizen te voorkomen en niet minder om hetgeen men op zoo'n dag voor den minder gegoeden medemensch afzonderlyk te doen komen in de hand van het gezinshoofd. Meer en meer voorzeker zal men gaan begrijpen dat vooral de laatstgenoemde reden een zeer gezonde is om niet aan de deur zijne gaven uit te rekken, maar door tusschenkomst der commissie, die zoowel in tijden van buitengewonen nood als op den eersten dag des jaars, zich steeds zoo loywaardig van haar taak gekweten heeft.

*Ameide, 2 Jan. Tot het bekomen eener Nieuwjaarsfeestgave op 1 Jan. j.l. meldden zich ruim 90 personen aan, wien naar gelang der behoefte en de sterkte van het gezin, van f 1 tot f 8 per hoofd kon worden uitgereikt.

*Ameide, 4 Jan. In de vorige week heeft in 't „Fortuin" alhier een voor deze streken ongewoon concours plaats gehad, namelijk in 't schutjassen, waaraan door 28 mededingers uit deze gemeente en Tienhoven werd deelgenomen. De prijzen bestonden uit wild. De prijs werd gewonnen door de heeren Rijpma te Tienhoven en De Geus alhier en de premie door de heeren J. Meijer Jzn. alhier en J. Kool ATzn. te Tienhoven.

Hiernaast het gebruikelijke staatje van de drankvergunningen

Verder een bericht over de gladheid met een waarschuwing erbij

Verder aan de rechterzijde wat berichten over de post

§§Amelde, 5 Jan. De inlagen in de Rijkspostspaarbank hebben alhier gedurende 1896 bedragen f 3812,18 en de terugbetalingen f 3078,91.

Hieronder iets over de malaise in de mandenmakerij

En een ongeluk bij de graanmaaldery van Bor.

Amelde, 11 Jan. De mandenmakers, waarmede hier tegenwoordig een tal van gezinnen hun brood verdienen, gaat (hans) alen. 11 Zaterdag, toch hebben een 70-tal mandenbreiers, groot of klein, gedaan gekregen. Het is te hopen dat die gedwongen werkstaking van korten duur moge zijn.

Amelde, 12 Jan. Heden voormiddag reden de beide knechts van den korenmolenaar T. B. alhier met een geladen wagen van den Sluizendijk het dorp in, toen juist bij het afdien van den dijk een sluis defect geraakte en een wiel van den wagen afging; de wagen sloeg om, de knechts sprongen en de zakken vielen er af; het paard schrok, rukte zich los, viel af en stond weer op, holde met de burie achter zich het dorp door, de Broeksche Steeg in aan werd in het begin van Meerkelabroek gegrepen met een zwart en een verwonding aan den achterpoot bracht men het naar den selgeaar terug onraadlijke ongelukken hadden gelijk niet plaats.

*Amelde, 11 Jan. Het getal vergunningen tot verkoop van sterken drank in 't klein in deze gemeente bedroeg op 1 Januari jl. 10, waaronder 1 waar van 's Zaterdags avonds 6 tot Maandag-morgen 6 ure geen drank verkocht wordt. Aan vergunningsrecht werd in 1896 betaald f 293,75.

— Gister en eergister vooral waren de straten hier spiegelglad. Er viel namelijk een fijne motregen, die op den grond bevroor en waardoor alles met een ijskorst bedekt werd. In de straten werd door de jeugd druk schaatsengereden en het zou doenbaar geweest zijn daarop een schaatsenwedstrijd te houden. Wonder boven wonder vernam men hier van geen gebroken ledematen, want het „die staat, zie toe dat hij niet valle“, is in natuurlijke zin misschien nooit zoo toepasselijk geweest.

§§Amelde, 12 Jan. Gedurende het afgelopen jaar werden op het postkantoor alhier:

Ontvangen.	Verzonden.
Gefrank. brieven 17889	16721.
Lokaalbrieven 82	
Ongefrank. brieven 105	15.
Briefkaaren enkele 7638	5760.
„ dubbele 57	40.
Dag- en weekbladen en verdere gedrukte stukken 79884	8976.
Dienstbrieven 3445	3011.
Moesters of stalen 129	84.
Expresse brieven 2	1.
Aanget. brieven 129	247.
Idem met aangegeven geldsw. ad f 31334,80	f 46151,68.
Postwissels 676 ad - 7990,33	1059 ad f 13445,18.
Postkw. 742 ad - 10935,02	88 ad - 901,53.
Postpakk. 1053	615.
waaronder	
58 verrekenp. ad - 429,78	5 ad - 13,25.

Het totaal bedrag dus, waarover de brieven gaarder alhier, voor zoover de bekende geldswaarde betreft, gedurende 1896 verantwoordelijk is geweest, bedraagt, f 111202,08. Het postzegeldebiet beliep f 1184,93. De dienst vangt nu aan 's nachts ten 12.20, duurt met tusschenpoozen voort tot 's avonds 10.30 ure en gelijkt dus veel op een perpetum mobile.

§§Amelde, 20 Jan. Tusschen deze gemeente, Leksmond en Vianen is des Zondags een nieuwe bodeloop ingesteld, van hier uitgaande 's morgens 7.20 en terug komende ten 12.55 's nam. (spoortijd). Daarentegen wordt nu 's Maandags morgens alhier geen pakket van Vianen aangebracht.

§§Amelde, 28 Jan. A. Van den Heuvel en D. Van der Ham alhier zijn aangesteld tot hulppostboden, de eerste voor den bodeloop op Leksmond en de laatste voor de bestelling alhier en te Tienhoven, op den vrijen Zondag der betrokken postboden.

Hier enkele ~~breit~~ berichten zonder commentaar:

*Tienhoven, 28 Jan. Wegens den ijsgang in de rivier is de pont aan het veer alhier weggenomen; de overtocht was van tijd tot tijd moeilijk, doch werd tot nog toe met de roelboot geregeld volgehouden. Het veergeld bedroeg de laatste dagen 20 à 25 cents per persoon.

*Amelde, 27 Jan. Door het winterachtige weder, vooral door de massa gevallen sneeuw, worden vele werkzaamheden geheel of gedeeltelijk belemmerd. Sommige gezinnen beginnen dientengevolge gebrek te krijgen. Vandaar dat de Commissie en het Diaconie armbestuur gister, en de Protestantenbond heden, zijn aangevangen met het verlenen van buitengewonen onderstand. Heden werd door beide eerstgenoemde administratie's eene collecte gehouden en toonden de goeude ingezetenen en de burgerstand, als altijd hier, zeer genegen te zijn wat voor hunne verarmde medeïngezetenen af te zonderen.

— Het bijna 3-jarig dochtertje van A. S. alhier is in een pot met heet water gevallen. De kleine bekwam ernstige brandwonden aan beenen en arm; de toestand van het kind is tot heden redelijk wel.

§ Amelde, 27 Jan. De heer S. F. Postma alhier is geslaagd voor het doctoraal examen in de geneeskunde.

*Amelde, 8 Febr. Gister, door het wassen der rivier, geraakte een groote ijsschol in het Sluissche gat alhier los, dreef met groote snelheid af en kwam met zoo'n kracht tegen het alhier voor den wal liggend vaartuig van D. W., dat het een heel eind tegen de steenglooïing opgezet en een der zwaarden belangrijk beschadigd werd.

— Na het invallen van den dool is het op wegen en straten opnieuw geducht glad geworden. Van de velen, die hier dientengevolge zijn gevallen, is de 70-jarige P. v. d. H. er zeker wel het slechtst afgekomen. Hij bekwam namelijk eene belangrijke kneuzing aan het sleutelbeen.

*Amelde, 5 Febr. In deze gemeente zijn voor de lichting van 1898 ingeschreven 22 jongelieden, waarvan slechts 4 vermeen recht op vrijstelling te bezitten wegens broederdienst of als eenige wettige zoon.

— Het afgekondigd kohier van de grondbelasting dezer gemeente voor 1897 bedraagt in hoofdsom: gebouwde eigend. f 1151,88, ongebouwde eigend. f 1398,87, de gemeentepcenten resp. 40 ad f 460,75 en 10 ad f 139,89.

*Tienhoven, 17 Febr. Op voordracht van den heer inspecteur der directe belastingen te Gorinchem zijn aangewezen als deskundigen voor de opneming der waarde van het mobilair in deze gemeente de heeren P. Eikelenstam te Meerkerk en A. Benders Wz. te Noordeloos.

*Amelde, 9 Febr. Voor de Rijksnormaallessen alhier hebben zich voor den cursus 1897/98 9 leerlingen (7 mann. en 2 vr.) aangemeld. Het toelatings-examen zal 18 en 17 Febr. e. k. gehouden worden.

*Amelde, 11 Febr. Door den heer directeur der dir. belastingen zijn aangewezen tot het schatten der huurwaarde van perceelen voor de pers. belasting, in deze gemeente de heeren T. W. J. Ligtenberg, waarn. inspecteur te Gorinchem, U. Rijpma, rijksontvanger en J. Leeuwerke, rijksambtenaar alhier.

*Amelde, 15 Febr. Op voordracht van den heer Inspecteur der dir. belastingen te Gorinchem zijn aangewezen als deskundigen voor de schatting van het meubilair in deze gemeente de heeren A. Renders Wz. te Noordeloos en P. Eikelenstam te Meerkerk.

— Op 1 Januari ll. waren in deze gemeente aanwezig 225 kinderen van 6-12 jaren, waarvan 12 alstoen niet ter school gingen, en te Tienhoven waren op 1 Januari 1897 aanwezig 38 kinderen van 6 tot 12-jarigen leeftijd, waarvan 2 alstoen niet ter school gingen.

§ Amelde, 15 Febr. Bij vonnis der Arrondissements-Rechtbank te Dordrecht van 12 dezer is A. v. M. alhier wegens eenvoudige belediging van den gemeenteveldwachter in functie, veroordeeld tot f 12 boete, subs. 4 dagen hechtenis.

*Tienhoven, 15 Febr. Tot schatter der huurwaarden voor de personeele belasting in deze gemeente, is door heeren zettters aangewezen de heer A. Van Staveren te Amelde.

— Tot Kerkvoogd der Herv. Gemeente alhier is met algemeene stemmen herkozen de heer D. De Jongh.

*Amelde, 17 Febr. Voor de rijksnormaallessen alhier zijn heden geëxamineerd 10, toegelaten 7 en afgewezen 3 aspiranten.

— Tot het doen der noodige opnemingen tot vaststelling der huurwaarden voor de personeele belasting in deze gemeente is door het college van zettters aangewezen de heer A. Van Staveren alhier.

*Tienhoven, 22 Febr. Op de zalmzegenvisscherij alhier is de laatste dagen voortdurend gevischt. De uitkomsten waren echter ongunstig; er werd slechts 1 zalm per dag gevangen.

— Tot notabel der Ned. Herv. Gemeente alhier is herkozen de heer J. Van Bergeijk en gekozen de heer H. Vermaat; de laatste in de plaats van den heer A. Van Es.

*Amelde, 1 Maart. Ll. Zaterdag werd door den visscher D. De Br. van Meerkerk in de Oude Zederik een snoek van 20 halve kilo's aan een fleur gevangen. Er behoort beleid en kalmte toe om zoo een niet te verspelen.

In onze uitgave van 1994
" Verenigingen en Clubs"
in de jaren 1920 - 1950
Waarin ook oudereverenigin en genoemd
zijn, is deze vereniging niet opgenomen

De voorloper van onze toneelvereniging?

De bekende fam. De Bie heeft al
lange tijd iets met "De Rederij"

1897 was kannelijk een verkiezings
jaar want ik heb vele advertenties
hiervoor gezien in de jaargang 1897

Zowel in Ameide ~~en~~ als in Tienhoven
is het aantal stemgerechtigden groter
geworden

Niet alle berichten van de zalmvisserij
heb ik opgenomen, maar deze was uitzonder-
lijk hoog

De in Ameide alom bekende Joppie Meyer
de joodse vleeschhouwer , heeft een bar
beest weten te kopen.

*Ameide, 9 Maart. Werd het vorig
jaar de hier bestaande tooneelvereniging
"Aurora" bij gebrek aan behoorlijke leiding
tot veler leedwezen ontbonden, onlangs
is door eenige dames en heeren een lief-
hebberij-gezelschap opgericht, dat a. s.
Donderdag alhier in de zaal van mej. Diepen-
horst eene openbare uitvoering zal geven,
onder directie van den heer A. Diamant
van Schoonhoven. Een en ander belooft
een gezelligen avond; moge het gezels-
schap, dat dien verschaft, met een druk
bezoek beloond worden.

*Ameide, 11 Maart. Heden-avond had
hier de aangekondigde tooneeluitvoering
plaats door eenige dames- en heeren-
dilettanten uit deze gemeente. Het pro-
gramma, bestaande uit: 1o. "De Werk-
staking", tooneelspel in één bedrijf, van
Rosier Faassen. 2o. "Eén moet er trou-
wen" en 3o. "Hoe ouder hoe gekker",
beiden blijspelen in één bedrijf, werd zeer
goed afgespeeld en verschaftte het aan-
wezige publiek, dat talrijker had kunnen
zijn, een recht gezelligen, genoegelijken
avond, nog verhoogd door een zeer geani-
meerd bal en pittige voordrachten van
den heer Diamant van Schoonhoven.

Moge de jeugdige vereeniging op den
ingeslagen weg voortgaan, ons binnen
een niet te lang tijdsverloop weder een
zoo gezelligen avond bezorgen en haar
dan de steun ten deel vallen dien zij
zoo ruimschoots verdient.

*Ameide, 15 Maart. Tot veerknecht
van den Stoombootdienst op de Lek in
deze gemeente is benoemd G. De Bie Jr.
alhier.

*Ameide, 23 Maart. De vastgestelde
kiezerslijst dezer gemeente bevat 165 stem-
gerechtigden voor de 2de Kamer en de
Prov. Staten en 146 voor den Gemeente-
raad. In 1896 bedroeg hier het aantal
kiezers 91.

*Tienhoven, 23 Maart. De kiezerslijst
dezer gemeente is vastgesteld met 49 stem-
gerechtigden voor de 2de Kamer en de
Prov. Staten en 47 voor den Gemeente-
raad, tegen 84 in het vorig jaar.

- Van gister-avond tot heden-middag
zijn op de zalmzegenvisserij alhier 40
zalmen gevangen.

*Tienhoven, 8 April. Op de zalm-
zegenvisserij is deze week de proef
genomen om nacht en dag door te visschen,
doch de uitkomsten zijn tot heden niet
gunstig geweest.

*Ameide, 15 April. Een der vette
koeien van de jongste tentoonstelling te
Rotterdam is aangekocht voor slachtbeest
door den heer J. Meijer, vleeschhouwer
alhier. 't Is een zeldzaam best beest en
weegt, schoon aan den haak, 916 halve
kilo's, plus 184 halve kilo's vet.

Hieronder 2 berichten over de grote hoeveelheid teen die te water stond en de controle op de arbeid

*Amelde, 1 April. De hoeveelheid teen, hier aangevoerd en bestemd om te worden wit gemaakt, is dit jaar bijzonder groot. Alle beschikbare slooten en wateren om en bij het dorp zijn er mede bezet. Ware het weder zoo zacht gebleven als enkele dagen geleden, dan zou de schiltijd vroeg aangebroken zijn; in de weersgesteldheid is echter een groote omkeer gekomen, heden ochtend; bij guren N. O. wind, sneeuwde het den ganschen namiddag.

§ **Amelde en Tienhoven, 28 April.** Voor het eerst sedert het in werking treden der arbeidswet vertoonde zich hier gister en eergister een inspecteur van den arbeid. De teenschillerij, thans op zijn drukst, scheen in 't bijzonder des inspecteurs aandacht te trekken.

nk hiernasst een drietal berichten over de verkiezingen

*Amelde, 14 Juni. Heden-avond hield de heer P. Brouwer, hoofd der bijz. school te Leerbroek, eene politieke lezing in de zaal van mej. Diepenhorst alhier, welk lokaal, ondanks de hitte, geheel met publiek gevuld was. De spreker behandelde eerst de beginselen en de handelingen der liberalen, daarna het program van actie der anti-rov. partij en beval den candidaat der laatste in dit district, Dr. Kuyper, warm aan, een en ander op humane wijze, ook waar sprake was van de tegenpartij.

Van de gelegenheid tot debat werd over enkele punten gebruik gemaakt door den heer Vermaak, onderwijzer alhier. Na dezen beantwoord te hebben, sloot de spreker de bijeenkomst met dankzegging.

Berichten over ooievaars hebben het altijd wel goed gedaan, denk ik.

Dat zal een stijve boel geweest zijn

belasting berichtjes zijn ook steeds weer te vinden in de courant

*Amelde, 20 April. Het kohier van den hoofdelijken omslag dezer gemeente van het loopend dienstjaar bedraagt f 1601,45, hoogste aanslag f 390, laagste f 0,75; dat der hondenbelasting wijst aan f 155 voor 102 honden.

*Tienhoven, 22 April. Het kohier van den hoofdelijken omslag dezer gemeente wijst aan een totaal van f 407,75, hoogste aanslag f 51,50, laagste f 0,50; dat der hondenbelasting f 43, aantal honden 28.

§ **Amelde, 7 Mei.** Het verzoek om verbetering van de vastgestelde kiezerslijst dezer gemeente, namelijk om daarop alsnog als kiezer te plaatsen den 83-jarigen H. V. Az., is door het gemeentebestuur niet toegevozen. Tot en met 10 Mei a.s. kan alsnu een ieder, die niet in die beslissing berust, de zaak onderwerpen aan de uitspraak van den Heer Kantonrechter te Gorinchem.

Vereniging Amelde-Tienhoven is op 15 den heden tot candidaat gesteld voor de verkiezing van een lid der 2de Kamer van de Staten-Generaal in het hoofdkiesdistrict Sliedrecht, de heer C. B. Wisboom, burgemeester van Noordeloos.

§ **Amelde, 28 Mei.** In deze week is in eene vergadering van leden der a.r. kiesvereniging „Nederland en Oranje” te Amelde en Tienhoven, met algemeene stemming tot candidaat voor lid der Tweede Kamer gekozen, de heer Dr. A. Kuyper te Amsterdam, die zich bereid heeft verklaard de candidatuur aan te nemen.

*Amelde, 10 Mei. De ooievaar op de kerk alhier wordt, terwijl zij op eieren zit, gedurig hevig aangevallen door een gezelschap kraaien, in een naburigen boom genesteld, die het om de eieren te doen is. Van tijd tot tijd vinden hevige vechtpartijen plaats en is de ooievaar ter nauwernood in staat haar schat voor vernieling te vrijwaren. 't Was voor haar te wenschen dat die brutale zwarte aanranders verdreven werden.

*Amelde en Tienhoven, 11 Juni. Aan deze gemeente is voor den tijd van 5 jaren vrijstelling verleend van de verplichting tot het geven van onderwijs in de vrije- en ordeoefeningen der gymnastiek op de gemeenschappelijke openbare lagere school te Amelde.

14
Het verenigingsleven heeft in
Ameide/Tienhoven altijd gebloeid.

Wat berichten uit de agrarische sector
over de mond- en klauwzeer

De nieuwe's waren er zeker nog niet

Goed grasweer geweest

Wie heeft wel eens van deze Mevrouw
gehoord, laat het ons eens weten,

*Ameide, 24 Mei. A. s. Donderdag-
avond zal de zangvereniging „Kunstliefde
en Vriendschap”, directeur de heer M. Van
Bonzel alhier, weder eene openbare uit-
voering geven. Ongetwijfeld zal onze goed
aangeschreven staande vereniging, onver-
moed als zij zich steeds oefent, dan
weder wat schoons ten gehoor brengen.
Moge zij daarvoor beloond worden door
een volle zaal met belangstellenden.

— Ook onder deze gemeente vertoont
zich helaas het mond- en klauwzeer en
wel bij een rund van den veehandelaar G. O.

*Ameide, 31 Mei. Het mond- en klauw-
zeer heerscht hier thans reeds onder 8
verschillende koppels vee; de ziekte is
van een zeer goedaardig karakter en
bepaalt zich tot heden alleen tot den
mond der dieren. De maatregelen, die
tegen verspreiding genomen worden, be-
staan alleen in het niet verplaatsen der
runderen en het aanbrengen van een
kenmerk op of voor de besmette weide.

*Ameide en Tienhoven, 31 Mei. De
aardappelen, nog niet lang geleden zooveel
voorrudig en zoo laag in prijs, waardoor
ze als veevoeder werden gebezigd, zijn
plotseling tegen zeer verhoogden prijs
opgeruimd. Menigeen, wiens wintervoer-
raad verbruikt is, moet zich thans zonder
die voor het middagmaal bijna onmisbare
vrucht behelpen.

*Ameide, 3 Juni. De heden alhier ge-
houden eerste verkooping van hooigras
bracht 75 à 80 pCt. meer op dan die des
vorigen jaars, toen was de opbrengst dan
ook buitengewoon laag; naar schatting
werd thans besteed f 7 à f 8 per 500 kilo
op stam; de verkooping geschiedde zonder
kosten voor de koopers; over 't algemeen
staan de hooge hooilanden hier gunstig.

*Ameide, 9 Juni. Een heel aardig
kinderfeest had hier hedenavond plaats,
aangeboden door mej. Geertsema Beckering,
godsdienst-onderwijzeres te Dordrecht, aan
haare leerlingen alhier.

Na het zingen van Gez. 2 : 1 door alle
aanwezigen, dankte mej. G. B. voor de
ongeweinsde hartelijkheid, door haar hier
van den beginne af aan ondervonden.

Afgewisseld door kinderzang, hield zij
vervolgens een pinksterverhaal, een ver-
haal dat de kleinen pakte, getuige de be-
langstelling der jeugdige toehoorders.

In eene kleine toepassing werd alsnu,
welverdiend, hulde en dank gebracht aan
hem, die steeds, zoo bereidvaardig, de zang-
oefeningen der kinderen op zich neemt.

Ten slotte werden den leerlingen kleine
souvenirs uitgereikt, waaronder aan elk
eene jeugdige potbloem, die ongetwijfeld
door allen, gedachtig aan haar die ze
schonk, zorgvuldig zal worden gekweekt.

Met het zingen van Gez. 236 : 3 en 4
door alle aanwezigen, nam de feestviering
een einde.

Age Bijkaart (Willem Frederik Hermans) over dokter Jesse:

21/28-2-'76

Nico Jesse

In 1954 waren de Parijse autobussen nog van open achterbalkons voorzien - er zijn maar enkele van dat model uit slopershanden gered voor de liefhebbers en ze rijden alleen bij bijzonder gelegenheden.

De top-mannequin van dat tijdperk heette Bettina.

Zizi Jeanmaire en Juliette Gréco waren nog jong en mooi.

Het balkon van een autobus, Bettina, Zizi en Juliette werden gefotografeerd door Nico Jesse, Zizi aan de 'barre', in een zwarte maillot met een been bijna loodrecht omhoog.

Nico Jesse, een dokter die in een schilderachtig dorp aan de Lek zijn praktijk uitoefende, fotografeerde honderden Parijse vrouwen, want daartoe had hij een opdracht gekregen van Bruna en hij was een groot liefhebber van vrouwelijk schoon. Een paar weken geleden kreeg ik zijn overlijdensbericht. Ik heb hem vrij goed gekend.

Hij was een allervriendelijkste man die opgewekte foto's maakte en, tot zijn eigen nadeel, het leven niet alleen als hij fotografeerde altijd van de zonnige kant bekeek (met behulp van een elektronenflitser), maar ook als hij zaken deed. Dat is hem noodlottig geworden.

Toen hij met de foto's van de Parijse vrouwen een boek *Vrouwen van Parijs* samenstelde, werd hij in 1954 op slag beroemd. Dokters hadden trouwens in die dagen over het algemeen de roep bijzonder begaafde fotografen te zijn. Nico's grote platen boek, waarin André Maurois een voorwoord had geschreven, werd over de hele wereld verkocht bij duizenden exemplaren. Er kwam spoedig ook een pocketeditie.

Alle kranten, tijdschriften en damesbladen stonden vol interviews met en verhalen over de fotograferende huisarts uit Ameide - vooral de damesbladen.

Nico Jesse verdiende veel geld, doekte zijn dokterspraktijk op en huurde van een vereniging die het Landschap en Oude Landhuizen beschermde, een historisch buitengoed aan de Vecht, tegen een symbolische huurprijs. Als tegenprestatie liet hij het huis restaureren.

Ik heb daar eens een aantal weken bij hem gelogeed, eerst als, volontaire hulpkracht en later als zaakwaarnemer, toen hij met vrouw en kinderen op vakantie ging.

Het huis was schitterend ingericht, antiek waar het antiek moest zijn en modern op de plaatsen waar praktische doeleinden werden gediend. Zo heb ik daar voor het eerst een keuken met een elektrische vaatwasmachine aanschouwd. De beveiliging van die apparaten was nog niet perfect en als je ze openmaakte zonder de stroom uit te schakelen, wat op een keer gebeurde, vlogen kopjes en schotels als een zwerm breekbare meeuwen door de ruimte.

Niet minder vooruitstrevend en kostbaar was, op de zolder, zijn donkere kamer ingericht. Voor het grove werk had hij een assistent in dienst, die wel eens een

enkele keer een bad liet overlopen. Met vereende krachten en grote dweilen moesten wij ten strijde trekken tegen het chemische geweld van de vloeistoffen die, van boven naar beneden sijpelend, een venijnige aanval op het antiek in de zin hadden. Alles kon. 's Avonds werden er kippen geroosterd in de open haard van de grote zaal en vele uitstekende flessen leeggeschonken in kristallen roemers.

Zulke tonelen in zo'n omgeving waren natuurlijk uiterst immoreel in het progressieve oog van iedereen die links dacht.

Square waren ze, want met dat woord, uit Amerika overgekomen, kon je in die dagen, toen nog niet elke politieagent lange haren droeg, heel wat in het verdomhoekje plaatsen.

Een wand van de grote zaal was van boven tot beneden met een bosgezicht beschilderd en in de andere wand zaten grote ramen die uitzicht boden op de vijver rondom het huis en de zwanen die daar op dreven. Square of niet, de stilte, de zon, het gezang van de vogeltjes, de historische omgeving en de schilderijen van oude en moderne meesters aan de muren bekwamen mij bijzonder goed.

Aan vorstelijk betaalde opdrachten ontbrak het Nico Jesse toen niet. Ansichtkaarten in kleuren moest hij maken, fotografische gedenkboeken voor grote industrieën en reclamefoto's.

Voor de ansichtkaarten ondernamen we per auto een expeditie naar Zeeland om boerinnen in klederdracht te kijken.

Er werd in de beste hotels afgestapt en overvloedig gegeten en gedronken.

Nico sprong met zijn modellen om alsof het patiënten waren, zeer vrijmoedig, een beetje ironisch, vol belangstelling informerend naar hun kindertjes. Hij gaf gratis medisch advies. Een naar het corpulente neigende, niet zeer lange man met een vlinderdasje die zelf graag lachte, wist hij iedereen aan het lachen te krijgen.

Zijn beginselen waren dat foto's van mensen haast vanzelf interessanter werden dan andere en dat je altijd je onderwerp zo licht mogelijk moest benaderen. Van de schroom die menig amateurfotograaf verhindert dit laatste, zeer behartigenswaardige principe in praktijk te brengen, had hij geen last. Hij ging op zijn modellen af alsof ze hem geroepen hadden, liet zich trouwens ook zo gauw mogelijk als 'dokter' aanspreken. Dit schiep vertrouwen.

De kleurenfoto's voor de ansichtkaarten maakte hij met een grote Linhofcamera op 9 x 12 formaat. Dat was toen nog gewenst vanwege de reproductie (in 'mexichrome') - en misschien ook wel om de opdrachtgever te imponeren.

Overigens gebruikte hij meestal een Rolleiflex of een Leica, ondersteund door de toen nog niet zo lang geleden in zwang gekomen elektronenflitser. De elektronenflitser was niet het sigarettendoosje van nu, maar een apparaat in een aluminiumkoffertje dat vele kilo's woog.

Haast alle foto's in het boek over de vrouwen van Parijs zijn met flitslicht genomen, ook buitenshuis, iets wat ze voor het moderne gevoel een beetje vlak en doods maakt. 't Is of de gezichten versteend zijn, platgeslagen onder een vliegenmepper van licht.

Hij componeerde nog een tweede boek van die soort, *Vrouwen van Rome*, maar dit had veel minder succes.

Een derde, een soort liefdesgeschiedenis in beeld, die te Londen speelde, is zelfs

nooit uitgegeven.

Want de Amerikanen die eerst ook alles en iedereen, bij regen en bij zonneschijn, met flitslicht fotografeerden, waren begonnen in het halfduister af te knippen en hun films net zo lang te ontwikkelen tot er toch wat op kwam. De volgens deze methode mede ontstane korrels, groot als eierkolen, droegen er toe bij dat de foto er wat minder uitzag als een foto en in elk geval een sombere levensvisie uitdrukte. Dat werd mooi gevonden (en was het trouwens dikwijls ook) maar Nico Jesse, nog volwassen geworden in de tijd waarin een kleinbeeldfoto mislukt heette als 'de korrel' niet volledig 'overwonnen' was wees deze 'available light'-techniek af. En met sombere visies mocht je het publiek niet lastig vallen, vond hij, het leven was al somber genoeg.

Zijn grote struikelblok werd de reclamefotografie, een van de best renderende branches in het vak. De benodigde apparatuur bezat hij in overvloed. Ook werden er echte fotomodellen gehuurd om, achttiende-eeuws aangedaan, een kopje Douwe Egbertskoffie te drinken in zijn monumentale achttiende-eeuwse zaal.

Toen de opnamen ontwikkeld waren, bleek dat de naam Douwe Egberts eigenlijk niet zo goed leesbaar was op het koffiepakje. Hele nachten hebben de assistent en ik staan tegenhouden en doordrukken om er toch nog wat van te maken.

Nico ging op vakantie in Zuid-Frankrijk.

Kort voor zijn terugkomst kwam er bericht dat de foto's waren afgekeurd.

Met een navordering van een paar ton droeg de fiscus het zijne bij tot de leefbaarheid in het antieke landhuis.

Nadien heb ik Nico Jesse niet veel meer gesproken.

Hij had behalve financiële moeilijkheden ook grote gezinsproblemen. Het buitengoed aan de Vecht werd verlaten. Ergens in de provincie begon hij weer een dokterspraktijk.

Als fotograaf is hij, geloof ik, helemaal in het vergeetboek geraakt, maar ik vraag me wel af wat er met zijn fotografische nalatenschap gebeurt, want alle tijden hebben weertijden. Je weet het nooit.

Ik bezit nog altijd een oude Leica, die ik voor weinig geld van hem overnam.

Een van de erbij behorende lenzen, een Hector 28 mm, zit in een fluwelen zakje met drukknopjes, dat zijn moeder meen ik nog voor hem gemaakt had.

Dikwijls als ik die camera in mijn hand houd, schiet me te binnen hoeveel vrouwtjes met oorijzers er lang geleden nog in Zeeland waren en hoe aardig Nico Jesse voor mij is geweest.

Verslag "Historisch" informerende bijeenkomst, gehouden op donderdag 24 april 1997 in het Stadhuis te Ameide.

Aanwezig: de heer T. den Breejen, burgemeester, voorzitter;
de heer G. Streefkerk, historische vereniging Ameide en Tienhoven;
de heer R. Krämer, werkgroep Hei- en Boeicop;
de heer H. Rijneveld, werkgroep Leerbroek;
de heer H. de With, werkgroep Lexmond;
de heer W. de Jong, werkgroep Meerkerk;
de heer H. Zijderveld, werkgroep Nieuwland.

Notuliste: mevrouw D. Versluis-de Bruin

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering om 20.00 uur en heet de aanwezigen welkom en vraagt de contactpersonen van de werkgroepen per kern de stand van zaken uiteen te zetten.

Ameide/Tienhoven - de heer Streefkerk: samenwerking is altijd mogelijk, maar de Historische Vereniging wil wel haar zelfstandigheid bewaren.

De Historische Vereniging Ameide/Tienhoven organiseert ^{donderdag} zaterdag 18 september 1997 een dagexcursie naar Delft, alle kernen worden bij deze uitgenodigd.

Hei- en Boeicop - de heer Krämer: met 4 personen bijeen geweest. Conclusie er is weinig geschiedenis geschreven over Hei- en Boeicop. Er wordt gemeld over de historische brochure van de heer J. de With.

Mocht een initiatiefgroep Hei- en Boeicop weinig startkansen hebben, dan is het mogelijk om te onderzoeken met Lexmond samen tot één werkgroep te komen, hebben nl. veel overeenkomsten met Lexmond.

Leerbroek; de heer Rijneveld werkt momenteel solo, misschien is er een mogelijkheid om met Meerkerk te gaan samenwerken.

De heer Zijderveld stelt voor eventueel met Nieuwland te gaan samenwerken.

Lexmond; de heer de With: de werkgroep is bijeen geweest en de heer Walter van Zijderveld, historicus, zal de werkgroep met raad en daad terzijde staan.

Momenteel wordt door de heer Kleppe geregistreerd wie / welke historische gegevens verzamelt c.q. bezit. Er zijn 28 boeken over Lexmond geregistreerd.

De werkgroep heeft al positieve reacties ontvangen o.a. zodra een historische vereniging wordt opgericht stelt het Hoogheemraadschap de "gedenk-steen" van de gesloopte woning van Jan van Wijk - Zederikkade beschikbaar aan de vereniging.

Meerkerk; de heer de Jong, materiaal verzamelen valt niet mee.

De heer de Jong heeft op woensdag 26 maart jl. in Dorpshuis "De Linde" een informatieve bijeenkomst gehouden, aanwezig waren 28 personen die wel lid willen worden en daar blijft het bij. Waarschijnlijk is het beter met een werkgroep te beginnen in plaats van een vereniging op te richten. De heer de Jong zoekt mensen die in de werkgroep actief willen meewerken, heeft ideeën om stukken te publiceren uit kerk- en gemeentearchief.

Nieuwland; de heer Zijderveld is zelf al een aantal jaren actief, is momenteel de verenigingen aan het inventariseren, de heer A. van Ooijen heeft een dia-verzameling van Nieuwland.

Het historisch besef leeft wel in deze kern.

De voorzitter schorst de vergadering om 20.45 uur en opent deze om 21.00 uur.

2. Wat verder ter tafel komt

Subsidiemogelijkheden: de heer Van Belle deelt mede dat Shell en AKZO voor historisch onderzoek subsidies beschikbaar stellen.

Oud-archief 7 kernen gemeente Zederik: hiervan is een uitgebreid historisch overzicht.
In te zien op afspraak via de heer D. Bogaard (afd. interne zaken)

Oud-archief afd. Burgerzaken: in te zien op afspraak. Hiervoor is een kleine ruimte beschikbaar (voor 1 persoon), daar er maar 3 middagen per week beschikbaar zijn ontstaat er een lange wachttijd (ongeveer 1 maand).

Werkgroepen per kern: deze gaan door met inventariseren en kunnen via de media een oproep doen voor informatie/aanmeldingen d.m.v. een persbericht te sturen naar verschillende kranten en de kabelkrant RTZL (zie bijgaande adressenlijst).

Conclusie: er wordt een "Ad-Hoc"commissie ingesteld die zich gaat buigen over de vormgeving van een t.z.t. op te richten historische vereniging. Als contactpersonen van deze commissie zullen hierin plaats nemen:

Ameide/Tienhoven - de heer P. Will, secretaris Historisch Vereniging Ameide en Tienhoven,
Hei- en Boeicop - de heer R. Krämer,
Leerbroek - de heer H. Rijnveld,
Lexmond - de heer H. de With,
Meerkerk - de heer W. de Jong,
Nieuwland - de heer H. Zijderveld.

Via de pers dit bekend maken.

De Ad-Hoc commissie in september bijeen roepen en in het najaar een vergadering beleggen om de voortgang/resultaten te bespreken.

3. Rondvraag

De heer Van Belle wil wel actie ondernemen betr. ledenwerving.

De heer Van Woerden stelt voor 1 á 2 per jaar bijeen te komen voor bijv. mogelijke coördinatie aspecten, dit zet aan tot activiteiten.

4. Sluiting

De Voorzitter dankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering om 21.30 uur.

